

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARJKOVA 28a
Telefon 67-80
Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Južijske Krajinje
LJUBLJANA, Erljavčeva 4a

ISTRA

SUKPLAJAMO NARODNO BLAGO
IZ ISTRE! ONO NAJRJEČITJE GO-
VORI. DA JE ONO ZEMLJA NAŠA.
DA JE ONO KRV NAŠA!

Problem naše omladine

Jedan je od najtežih problema, koji lište
našu redove. Ne smijemo se zavaravati, da
samo na jabi, da nam predstoji bolja buduć-
nost, da nas slijedi teško vrijeme nastajaju-
ća, koji će nastaviti tamo gdje smo mi pre-
stali još većim zanosom, još većim elanom.

Prilike je bilo dosta. S nama je ova-
mo došlo na stotine učitelja, narodnih pro-
svjetitelja, koji su došli u Istri častno i do-
stojno izvršili svoje ulogu. Oni su u našim
nekadašnjim Društvima školama vjerno i
ispravno služili potrebama naroda i u na-
dovnoj su prošlosti potpuno izvršili svoj
nacionalni zadatak.

Škole su kod nas — jednako osno-
vne, kao i srednje u Pazinu, Koprnu, Kastelu i
Voloskom — bile ognjištem nacionalne
ideje, hrabroci iz kojih su izlazili narasta-
jući krepki, snažni i odvažni, svijesmi svoj-
vrjetnosti kao borbene jedinice u općem
narodnom pokretu.

Treba se samo sjetiti naših mladih
djaka, koji su se za vrijeme školskih pra-
znika razmislili po selima istarskim i bili
organizatori, buditelji i preporoditelji nji-
hovi.
Sad da li je ambijent odjele bio takav
da omladina rade niti pogodno ili su po-
litičke prilike odjele ubile u našim učitelja-
ma i nastavnima onaj zanos kojim su se
dosta odlikovali, ali jedno isto: omladina
nada odjele nije bila omladina, kakvu smo mi
poznatiji došli kod nas. A nešto smo ipak
svi mi morali odjele uraditi: okupiti oko
sebe omladinu, pa se oravko rastaknati ste-
voriti niz četvrtice, koje bi bile kasnije, kad
se zajedno povuče velika jedna snaga, koja
bi se, odjele odgojena zvala u ovdječnjim pri-
likama našim bolje nego mi i radili us
to prema našim idealima, koje smo joj u
mla da srca učitelji.

Priznajemo iskreno: mi se odjele, otrgnu-
ti od zemlje, koja nas je rodila, mislimo zna-
ti snući. Mi misimo u potpunosti izvršiti zada-
nje, koju nam je uzi naš zavičaj postavio.
Mi se ne bismo danas znali snući ni u
Istri, kad bismo bili ostali tamo. Mi smo bili
odgovorni u drugom duhu, s drugim cilje-
vima i note su nas prilikama nove zatekle ne-
pripravni. Tamo se odgojila nova omladina
kojoj ne smijemo odgovarati patriotizam, ni
ljubav do naroda iz koga je nikla pa ma-
kar njezin rad gledat kroz naše naočale,
nije onakav kakovog si mi zamisljavali,
da bi trebalo biti. Vjeseći koje nam odane
stavljaju utjecaj na nas da tamo nije sve
propalo, kako bi možda po koji preostao odjele
pomislio Baš naprotiv! Možda će nas jednog-
dana omladina izvanredni Hazaorali
bi nas naprotiv mogla ova naša omladina
odjele.

Nema tome dugo što nas je poslijeto stu-
tednog našeg emigranta. Sada nu je 20 go-
dina. Rodio se u Pulj, ali je odmah nakon
prerata došao s roditeljima ovamo i nase-
lio se u jednom bosanskom mjestancu.
Mladie govori najtežom štokavštinom s di-
šnim bosanskim naglasakom. O Istri zna
toliko da se je tamo rodio, da mu je tamo
do pred 20 godina živo otac, no on je već
Bošnjak i carovine se političkim i kultur-
nim idealima bosanske sredine. Za nas je i
za našu stvar već sasvim izgubljen. A kad
se još oženi i porodi djecu, ta će djeca je-
dnu znati da i ona i njihov otac nose na
daju neokupljeni dug prema onoj zemlji,
koja je zasijana gomilama kosti njuhovih
djedova, koji su toliko žrtava za nju podni-
jeli.

Tu i taksu djecu mi što treba da spa-
vatamo, da ih okramo sebi i svojoj zemlji,
jer su joj krajco potrebna.
Kad je rad u tom pravcu bio do sada
jednak ništiki. Ako je po koja iz-
tinkna, nešto i radila bilo je to neorganizirano,
pojedinačno.
Jedan od takovih pokušaja je i pokreta-
nje omladinskog lista za našu djecu »Mladi
Istravina«. List, koji ima za sobom tako
lipo prošlost tako svojitu tradiciju, nije kod
emigranta našao na onaj prijem, na koji
je po svojoj golemoj važnosti za odgoj bu-
dućih generacija morao naći. Ne govorimo
to »pro domo sua«, nego »pro bono comu-
nisi! Baš je emigrantske djece na nj naj-
manje preplućeno. I kad nu bi bilo ovdječnje
rodoljubne omladine, koja pokazuje mnogo
razumijevanja i ljubavi za našu pravednu
stvar, po našoj emigrantskoj mladeži list bi
već davno prestao postojati. A to nam ni-
malo ne služi na čast.
Ovdje imadu riječi naših učitelja. Oni učite-
lji, koji su došli stvoriti čudesa. Pošije
starene prave, koje naša Austrija kod
Kraljičinog Grada 1866 uveličamo je najteži
prati djeca: »Kad Krištarčević pobije-
do je sramotki učitelje. Tako je zateo i
bilo. Austriju je pobijedila razvijena njema-
čka nacionalna svijest, a tu nacionalnu svi-
jest odgojili su učitelji.

Ugovor Sovjetske Rusije i Njemačke

Paradoksal sadašnjice — Hodočašća u Moskvu — Ugovor o granicama i prijateljstvu — Poziv na mir

Političari hodočašte u Moskvu: njemački, turski, estonski. Sva tri u vrlo važnom i za svoju zemlju presudnom poslu. Saradžogli ostim svoje zemlje ina i misliju za druge balkanske države. Estonija je samo lično tangirana, ali pregovori njezavog ministra za sovjetskih ministira svravaju temeljitom izmjenom položaja same Estonije. Ali svakako najvažniji je dolazak u Moskvu njemačkog ministra vanjskih poslova kao političara jedne većesile u ratu i države koja je sa Sovjetskom Rusijom okupirala Poljsku. Kao i u Münchenu i u Moskvi se stvaraju velike odluke u noći, kad obični građani već spavaju, političari tek vječelaju. Razgovori između njemačkog ministra Ribbentropa i njemačkog ambasadora u Moskvi grola von Schulenburga s jedne strane te šefa sovjetske vlade i komesara za vanjske poslove Molotova i Staljinca s druge strane završeni su u subotu u 5 sati u jutro. Rezultat tih razgovora je potpisivanje novog ugovora između Rusije i Njemačke.

Ugovor o granicama i prijateljstvu

Tekst ugovora glasi:
Vlada Njemačkog Reicha i vlada SSSR (Saveza sovjetskih socijalističkih republika) smatraju poštie onaj sadašnje poljske države kao isključivo svoj zadatak, da u tim oblastima ponovo uspostave mir i red i da osiguraju narodima, koji tamo žive, miran razvitak, koji odgovara njihovoj nacionalnoj individualnosti. U tom cilju stožile su se po ovim pitanjima:

Član 1: Vlada Njemačkog Reicha i vlada SSSR odreduju kao granicu obostranih interesa obiju država u oblasti do sadašnje poljske države, granicu, koja je zabilježena u priloženom karti, i koja će biti potanko opisana u jednom dopuskom protokolu.

Član 2: Obje strane ugovornice izjavljuju, da je granica obostranih interesa obiju država onakova, kako je određena u članu 1, definitivna i da odbacuju svake uplitanje trećih sila u pitanju određivanja te granice.

Član 3: Potrebno novo državno uređenje u oblastima zapadno od linije, navedene u članu 1, preuzima vlada Njemačkog Reicha, a u oblastima istočno od te linije vlada SSSR.

Član 4: Vlada Njemačkog Reicha i vlada SSSR smatraju ova sadašnje uređenje kao stvuran osnov daljeg progresivnog razvika prijateljskih odnosa njihovih naroda.

Član 5: Ovaj ugovor bit će ratificiran i dokument o ratifikaciji bit će izmijenjen. Što je prije moguće u Berlinu. Ugovor stupa na snagu čim je potpisan.

Napomena: Karta će biti kasnije objavljena putem štampe.

Dodatak dokumentu

Određena granična linija počima na južnoj ivici Litve, odakle ide u glavnom u

zapadnom pravcu, sjeverno od Augustava do granice Njemačkog Reicha, zatim tom granicom Reicha sve do rijeke Pisa, odakle slijedi tokom rijeke Pise do Ostrolenke. Sa te točke teče u jugoistočnom pravcu, dok ne stigne na rijeku Bug kod Nura, dalje ide rijekom Bug do Kristinopolja, gdje skreće prema zapadu i prolazi sjeverno od Rave Ruske i Lubazova do rijeke San, odakle ide granicom Sana sve do njenog izvora.

Kao što se i očekivalo stvoren je zaključak o zajedničkom gledanju na budućnost rata, ili drugim riječima o ratu na zapadu. Eto njihove skupne izjave.

Zajednička izjava

Pošto su vlada Njemačkog Reicha i vlada SSSR putem sporazuma, danas potpisano, definitivno uredile sva pitanja, nastala prestankom poljske države, i na taj način stvorile sigurnu osnovu trajnog mira u istočnoj Evropi, saglasno izjavljuju svojim svim uvjerenje, da bi odgovaralo pravim interesima svih naroda, kada bi se ušlo kroz ratnom stanju, koje sada postoji između Njemačke s jedne strane i Velike Britanije i Francuske s druge strane. Obje vlade učinit će zbog toga zajedničke, a eventualno i u sporazumu s drugim prijateljskim silama, napore, da bi se taj cilj postigao što je moguće prije. Ako se ti napore obiju vlada ostali bezuspješni, onda bi se konstatirala činjenica, da su Velika Britanija i Francuska odgovorne za produženje rata. U tom slučaju daljega trajanja rata konstitutir će se vlade Njemačke i SSSR međusobno o potrebnim mjerama. Sve ove instrumente sporazuma potpisali su Molotov i Ribbentrop.

Uredjenje privrednih odnosa

Konačno su obje strane odlučivale glede privrednih odnosa. Molotov je predao pismo Ribbentropu u kojem veli, da je Sovjetska vlada na osnovu postignutog općeg političkog sporazuma i u smislu toga sporazuma voljna da sa svima sredstvima razvija privredne odnose i izmjenju dobara između Njemačke i SSSR. U tome cilju izradit će obe strane privredni program, prema kome će Sovjetska Unija dobavljati Njemačkoj sirovine, a Njemačka sa svoje strane kompenzirati će te dobave dobavom industrijskih proizvoda na duže vrijeme. Pri tome će obje strane taj privredni program udesiti tako, da će izmjena robe između Njemačke i SSSR opći dostići onaj maksimalni obujam, koji je imala u prošlosti. Obje vlade odredit će smisla potrebne mjere za sprovođenje predviđenog sporazuma u vođić će računati u tome, da pregovori o tomu što brže započnu i završe se.

Ribbentrop je u ovo pismo odgovorio Molotovu, kojim potvrđuje prijem pisma, ponavlja ga i veli da u ime Njemačke pristaje na napomenje i da će Njemačka također sa svoje strane učiniti sve, što je u tom smislu potrebno.

RAZGOVORI BERLIN—MOSKVA
Interes cijeloga svijeta usredotočen je posljednjih dana na ovo područje. Još se uvijek čeka, kako će se ova zemljovidna karta konačno preokrotiti.

„Autonomija“ Podkarpatske Ukrajine

Podkarpatska Rusija je bila do konca svetovne vojne sastavni del države krome sv. Stefana. Predobro je znano vsemu kulturnem svetu, kakve pravice je uživalo izmorno ukrajinsko ali rusinsko prebivalstvo, što posebno pa je nam Jugoslovancima to znano, ker so morali tud našim bratje skozi već desetletij občutiti težu najradikalniješje madžarizacije. Na zunaj je seveda madžarska vlada pod krinko »madžarsko vištevstvo« skušala prikrivati dejansko stanje u tej drželi. Ko se je pa ob koncu svetovne vojne sprožilo vprašanje, ali naj Podkarpatska Rusija še dalje ostane pod Madžarsko, je ta hitela z obljubo posebne avtonomije. Za Božič 1918 je izdala ljudski zakon X, ki govori o avtonomiji na Madžarskem živečega rusinskega naroda. »Rusinski politični naciji« je ta zakon obetal popolno samoodločje glede notranje uprave, narodne prosvete, vere in rabe jezika ter glede zakonodaje in eksekutive oblasti. Po splošnem, enakem in neposrednem volilnem redu naj bi se izvolilo samostojno rusinsko narodno predstavništvo.

Ti načrti pa so prišli prepozno, kajti Podkarpatski Rusiji je bilo določeno, da si postopoma osvaja dejansko avtonomijo v okviru Češkoslovaške republike. Dvajset let se je tako ukrajinski narod lahko svobodno razvijal, dokler ni lani jeseni po krivljani usodi zopet prišel pod madžarski jarem.

Kakor leta 1918, tako je tudi leta 1938 Madžarska zopet obetala avtonomijo podkarpatskim Rusinom, zopet so vsi madžarski listi prinašali pompozne članke o vzvišenih nalogah krome sv. Stefana in o madžarskem vištevstvu. Cim pa je to leta 1918 izgubljeno ozemlje zopet zasleda, je se pozabila na vse slovesne obljube. Dejstvo je, da so v zadnjem času madžarski listi pisali samo še o neki kulturni avtonomiji v nasprotju s prvotno predvideno teritorialno avtonomijo. »Pesti Hirlap« je še julija meseca trdil, da si Ukrajinci pod Karpatsmi sploh ne žele teritorialne avtonomije, temveč da bi se že zadovoljili s tem, da bi bili uradniiki in drugi nameščeniki vsaj deloma njihove narodnosti. Drugi listi kakor na pr. »Nemzet« Ujsgae pa so vprašanju avtonomije ukrajincev na Madžarskem sploh odrekli narodnostni značaj, češ da gre je za krajevno gospodarsko vprašanje. ker se s politiko bavi je neznanja inteligenca pias ukrajinskega naroda.

Toda juliju je sedel avstrijec in nato september, ki se je zaključil s prihodom ruske armade na Karpate. S tem je začel očitno tudi tostran Karpat veti drug veter, saj so v tem kratkem času, ko stoji ruski vojniki vzdolž vse prejšnje poljsko-madžarske meje, že dovolili izdajo nekega ukrajinskega lista. Verjetno je, da bodo marsikatero odredbo iz zadnjega časa zopet preklicali ali tihozabrisali ter da bodo tudi vsi drugi načrti za madžarizacijo Ukrajincev pod Karpatsmi ostali na papirju. Morda tudi utegne sedaj lani objuljena avtonomija postati dejstvo. P. P.

IGNAZIO SILONE

O DANAŠNJICI

O ovom poznatom talijanskom književniku bio je dosta govora u našem listu pa je dobro poznati našim čitateljima t. j. i onima koji nisu čitali njegova djela. Oni već dugi niz godina živi u Švicarskoj pa zato je interesantno što je on izjavio ovih dana, kada je cio svijet u nezivjnosti radi ratnih događaja i njegovih posljedica. Silone veli: »Ima samo jedna sloboda, sloboda jednaka za svakoga. I ima samo je jedan način da se postipi slobodu: treba je uzeti. Zbog toga spasio dva puta: unutar zakunitosti i unutar granica. Treba riskirati tamniju ili se odlučiti na prognošivo. Ako se ne može odlučiti za ovaj slobodan izbor, neka se odrekne svoga rada. Mi ne možemo ništa u tom smislu, osim čekati. Moja domovina se ne može oslohoditi druk-

čije, već samo po ljudima u domovini. U to sam tako čvrsto uvjeren, da ne bih mogao željeti vojnički poraz svoje domovine, u kome bi se srušilo sadašnji režim. Dužnost je svake političke opozicije da iskoristi situacije, a ne da ih stvara. Ja pretpostavljam samo jednu borbu protiv granica u zemlji: ona koja se pravi unutar granica, koju može pružiti. Najdjetlovnija je u tome da prizna da spas slobode u vlastitoj kući. Mislim da idemo ako nisam loš prorok, u sus et strahovito razdoblje oružanih sukoba i političkih promjena. Postoji samo jedna uloga za intelektualca: odbiti zbrku mozgov, a to znači služiti istini, to znači biti slobodan, to znači braniti ljudsko dostianstvo.

I sve nas odgojili su dolje u Istri našoj u nacionalnom duhu samo učitelji i svećenici, koji su neko vrijeme predstavljali jedinu našu narodnu inteligenciju. Učitelji su po znani da i odjele odgoje u istom duhu i našu djecu. Oni su prvi, kojima dolaze naše misli i ruke, prvi, koji još nepeljaju pleme i misle i dušu, koji iz nekog tještja mijesaju i stvaraju ljude. Odo njih bi trebala da se skupija naša mladež u najranijim danima. A kasnije, kad poodraste i osovi se na svoje noge, ona će u zajednici s nama starijima biti stup naših društava, pokretat svake borbene akcije, tvorac novih djela. Mi ćemo uskoro stati, nas će nestati, ako nas ta omladina ne zamijeni. Ne bi li trašno i sramotno zvučila konstatacija, da je iz Istre iselilo u Jugoslaviju preko 70.000 svjeznih Hrvata i Slovencea, i da se je nakon nepunih 30 godina svih tih 70.000 namu razapinjalo, a net sa sobom nopedje nijednu stvar i koju oslobodilačku ideju nisu ostavili. Da nisu bili kadri odgojiti ni pruu mladih generacija.

Novi davki v Italiji

Italijanski ministrski svet je na svoji sedmi dne 30. pret. m. odobril cel niz raznih zakonskih osnutkov in dekretov, med katerimi je tudi ukrep o uvedbi dveh novih davkov: rednega davka na imovino in splošnega dohodninskega davka. Nova davka sta bila po uradnem tolmačenju uvedena v svrhu kritja rednega primanjkljaja proračuna ter novih vojskih izdatkov, ki jih je povzročil mednarodni položaj.

Redni davek na imovino, ki bo stopil v veljavo s 1. julijem 1940, se nanaša na imovino fizičnih in pravnih oseb ter ustanov in družb katerekoli vrste. Podvržena mu bodo zemljišča, stavbe, investicije kapitalov v katerikoli obliki, industrijska, trgovska in poljedelska podjetja. Davek se bo odmerjal po njihovi čisti premoženjski vrednosti. Tozadnja uredba predvideva le redke izjeme. Tako so davka oproščena le nepridobitna imenja javnih ustanov, cerkve, ter znanstvene in umetniške zbirke v kolikor ne pridejo v poštev za trgovanje, dalje — v skladu z obveznostmi, ki jih je prevzela država z lateranskim pogodbo — posestva Sv. stolice ter denarne investicije v državnih vrednostnih papirjih, hranilne vloge in vloge v tekočem računu, denar v gotovini, pohištvena oprema ter oblačila; istotako ne bodo obdavčeni s tem davkom kapiteli, nalozeni kot skladi za življenjske ali začasne rente, ali za razne oblike prisilnega ali prostovoljnega skrbstva, to pa radi tega, ker gre v tem primeru za glavnice, ki imajo čisto značaj dohodnine, že podvržene premoženjskemu davku. Davek bo znašal 0,30% čiste imovine. Vrednosti pod 10.000 lir niso obdavčljive.

Drugemu davku, to je splošnemu dohodninskemu davku na posebnem dohodku, izvrajočega iz gospodarskih dejavnosti strogo trgovskega značaja, ki so sedaj podvrženi davku na poslovni promet, podvrženi tudi dohodki v gotovini, ali v naravi, ki predstavljajo ustrežajoča protidajila za izvršeno delo ali za namen nepremičnih, kakor tudi dohodki, izvršajoči od prodaje, ki jih zasebniki izvršijo napram trgovcem ali industrijcem in končno dohodki v zvezi s prodajo blaga na drobno. Ne smatrajo se pa kot obdavčljivi viri dohodka nekatere posebne vrste gospodarskih dejavnosti, kakor na primer denarne transakcije, kupoprodaja nepremičnin in podjetij, posesti ali odstop kreditnih vrednosti, banjni depoziti, otvorne kreditne plačila dolgov t. d. Davek je določen na znesek 2 lir za vsakih 100 lir dohodka, izvrajočega iz posameznih gospodarskih dejavnosti, ki jih predvideva zakon. Novi davek nadomestja obstoječi davek na poslovni promet, ki je bil jako komplikiran; v njem je zapodaneja kolkovina, ki je do sedaj veljala za račune, fakture, note in druge dokumente, ki se izstavljajo ob priliki plačila obdavčljivega dohodka.

DVE SMRTNI NESREČI

Gorica, septembra 1939. — Dne 23. septembra se je zgodila na Majhnicah težka prometna nesreča, ki je zahtevala dvoje mladih življenj. Ker je bil lep dan, sta Gabrijela Lukežičeva, uradnica v tiskarni Lukežič, in 14-letna Elvina Bresan iz Lucčine napravili kolecarski izlet do Zagrada. Na zaj greda pa ju je na Majhnicah doletela nesreča. Avtomobil, ki je vozil z veliko hitrostjo iz Gorice, je ob podres na tla. Nesreča je prav za prav povzročil voz poln koroze, ki je bil tistega usodnega trenutka med njima in jima preprečil razgled po cesti. Obe sta zadobili tako težke poškodbe, da sta kmalu nato umrli.

DUHOVNIŠKE VESTI

Gorica, oktobra 1939. Alfonz Čuk iz Bilj, ki končuje višje bogoslovne študije v Rimu, je imenovan za glavnega prefekta v centralnem bogoslovnem slemenšču v Gorici Zorko Martinčič. dodaj župni upravitelj na Srpenici pri Bocu, je šel za vikarja na Trnovi pri Kobardih. Sava Zor. Kaplan v Bocu, je nameščen kot župni upravitelj na Srpenici. Luka Anderwald gre za pomožnega kaplana v Kobarid.

Preteklo soboto je bilo pri starem sv. Antonu v Trstu posvečenih v duhovnike pet klerikov. Med njimi je bil tudi Dominik Pipan iz Avberja.

NAZANITEV VINSKEGA PRIDELKA

Italijanski uradni list »Gazzetta Ufficiale« z dne 1. oktobra je objavil ministrski dekret od 25. avgusta 1939, s katerim je bila uvedena naznanitev vinskega pridelka tozadnim oblastem. Kakor smo o tem dekretu ob objavi že poročali, morajo vsi vinogradniki naznaniti, koliko vina so pridelalet ter oddati državi 20 odstotkov pridelka, iz katerega poberejo alkohol, ki ga potem mešajo z benzinom. Dovoljena je oddaja tudi tropin in manj vrednih ter pokvarjenih vin. Vsak vinogradnik dobi ob oddaji potrdilo na katerem je navedena cena in vsebina oddanega blaga z odstotki alkohola.

ŠEMATIZAM SVEČENSTVA

u porečko-puljskoj biskupiji

Nedavno je porečko-puljski ordinarijat izdal popis ovih dvaju ujedinih biskupij. U njem su navedeni svi svećenici i župe u biskupiji. Navest ćemo ovdje svećenike, koji vrše administrativno i dušobrižničke funkcije.

Kao što je poznato na stolici Porečko-puljske biskupije već preko 25 godina sjedi biskup dr. Trifun Pederzoli On ima 75 godina života, a 53 godine svećeničkog zvanja. Rođen je u Kotoru u Dalmaciji pa je prema tome postao talijanski državljanin opijom. Budući da su dvije biskupije pod jednim biskupom to postoje i dva kaptola: porečki i puljski. Upravljuju župama i crkvama po kaptolima ovako:

Kaptol Pula.

Na čelu puljskog kaptola je mitronosi prepozit, (prošt) kanonik Leonard Pavan. Kaptol sačinjavaju osim njega još dekan Ivan Verla i tri kanonika: Dimitar Curković, Anton Angeli i Luigi Battisti. K o njima dolaze još četiri počasna kanonika: Krgun Nider, Viktor Sestan, Jakov Cecinović i Ivan Majer.

U puljskoj biskupiji su tri vanjska kaptolska vikarijata: 1) u Puli kanonik Verla, 2) u Vodnjanu župnik Ivan Gaspard i 3) u Labinu župnik Silvio Zanoni. Župnik stolne crkve u Puli je kanonik dr. Anton Angeli, koji ima četiri kapelana: dra Feliks Odorizzi, dra Pavla Marini, Domencio Delton i Luziana Manzin. Oni su katehete po puljskim školama. Nadstojnik Gospiu crkve u Puli je kateheta Roman Bratuš, bivši župnik iz zoričke nadbiskupije.

U vanjskom puljskom kaptolskom vikarijatu je 12 župa i to: Pula, Fažana, Galižana, Lohorica, Ližnjan, Medulin, Muntić, Pomena, Premantura, Šišan, Stijana i Valtura. Redarstvenog definitivnog župnika ima samo Galižana nastopca, Jakova Pinesića; Medulin po kanonika Jakova Cevinovića; Premantura Viktora Heraka i St. Sava Kamila Anonirati. Župa Valtura je provizorno povjerenica penzioniranom župniku Antunu Gerolami, koji upravlja i župom u Muntiću. Fažana ima župeupravitelja Marija Zambiasi, Ližnjan penzionirani zlog svećenika Marka Degrassi, Franer penzioniranog svećenika Toma Pomer. Stijana nom upravlja puljski svećenik, a Lohorikom župeupravitelj iz Marčane.

Vanjskom vodnjanskom i kaptolskom vikarijatu pripada 6 župa i to: Vodnjan, Barban, Rakalj, Marčana, Mutvoran i Piličana i 5 kapelanata: Roverja (Jusuf), Hrelji, Poronik, Šajini i Kavarun. Osim Vodnjana samo jedna župa ima definitivnog župnika i to nadžupa Mutvoran, gdje je župnikom nastop Antun Pontecoste sa sidištem u Kralj. U ostalim župama su župeupravitelji: u Barbani Marijo Siljan i Rakliju Grzur Berkan, u Marčani Antun Deboluh, u Piličani penzioner Antun Ginič. Od kapelanata samo Roverja ima svog svećenika Vjekoslava Pellina, dok Hrelje oskudnjelo župeupravitelj iz Filianca. Poronik i Šajine župeupravitelj iz Barbana, a Kavarun upravitelj iz Mutvorana. Vanjski talijanski vikarijat ima 7 župa: Labin, Sv. Nedelja, Plomin, Sv. Lovreč, Sv. Lucija, Sv. Martin i župa novoz rudarskog naselja Arslja, koja je ustanovljena pred 2 godine. Labin ima katehetsk kaptol sa dva kanonika: župnik Silvio Zanoni i Josip Ostojan.

Osim Labina samo Arslja ima definitivnog župnika Umberta Pinesić. U ostalim su župama župeupravitelji: u Sv. Nedelji Antun Lazzari, u Plomiu Oddino Dominato u Sv. Luciji i Sv. Lovreču Lovre Bernatec noli i u Sv. Martinu Vlastislav Prematec.

Kaptol porečki.

Stolni kaptol porečki sačinjavaju: mitronosi prošt kanonik Antun Bronzini, ka-

nonik grof Agapito, kanonik Brandolise i kanonik Bartolomej Codomo. K o njima treba dodati počasne kanonike Juru Pelin i Josipa Martinoli, župnika u Vrsaru.

Crkveni diocenzanski sud sačinjavaju: kanonici Bronzini, grof Agapito, Curković, Battisti, Martinelli, Angeli, Nider, Sestan i Codomo; tužilac je kanonik Brandolise, a branitelji su kanonik Verla; tajnici i notar je svećenici Luigi Nardin, Peter Cleo, Domencio Delton i Felice Odorizzi. Upravitelj biskupske kancelarije je prošt Bronzini, arhivar kanonik grof Agapito, upravitelj crkvenih dobara kanonik Verla, kance lar svećenik Ivan Fabro.

Biskupija porečka ima 4 vanjska kaptolska vikarijata: Poreč, Rovinj, Kanfanar i Motovun. Vanjski porečki kaptolski vikarijat ima 10 župa: Poreč, Funtane, Sv. Lovreč, Pazanatičiči, Geroldija, Baderna, Fuškulina, Zhandajci, Tar, Vrsar, Novavns. Kaptolski vikar je kanonik Brandolise, a župnik u Poreču kanonik Agapito. Nadstojnik crkve Majke Božje u Poreču je svećenik Franjo Škerko. U Funtanama je župnik Antun Crisna, u Sv. Lovreču Pazanatičikom župeupravitelj Eugen Bulešić, Geroldija je provizorno sjedinjena sa Sv. Lovreču Pazanatičikom, u Baderni župeupravitelj Jakov Filipič, koji upravlja i sa Fuškulinom, u Zhandajci ima župnik Franjo Ročeti, u Taru župnik Agapito Mintušek, u Vrsaru župnik kanonik Josip Martinoli, u Novoj vasi Peter Baszo.

Vanjski rovinjski kaptolski vikarijat sačinjavaju Rovini i Ralo. Kaptolski vikar je kanonik Cosimo, Rovinjski crkva ima vlastiti kolezijski kaptol koji osim kanonika Cosimo sačinjavaju kanonici Ivan Šerle, Viktor Borri i Stjepan Fortunato. Župnik u Balama je Ansel Leonardelli.

Vanjski kanfanarski kaptolski vikarijat je župnik u Kanfanaru Marko Zelen, koji upravlja i kapelanom u Baratu. U Rovinjskom Selu je župnik Ansel Tarčević, a u Svetičetima Ivan di Giusto (Zustović).

Vanjski m otovunski kaptolski vikarijat je najveći u porečkoj biskupiji. Ima 18 župa i 2 kapelanate. Motovun ima svoj vlastiti kaptol, ali osim župnika kanonika Kevrina Ghersa druga dva kanonika su vakantna. Pod župu Motovun spadaju kapelanija Sv. Pankracij, gdje je kapelan Alfred Bottizer i Kaldir, gdje je kapelan Ivan Gallo. U ostalim župama jesu: u Vižnadi župnik Ivan Cecco, koji upravlja i sa Kaštelinom, u Višnjaju župnik Mihovil Fabinoli, koji upravlja i sa Bačvom, u Novalici župeupravitelj Ivan Sv. Pavle, koji upravlja i sa Karobom, u Sv. Ivanu od Šerona i u Monturju župeupravitelj Kajetan Paik, u Labacina župeupravitelj Emil Zennaro, a u Rokotolama vrši dužnost župnik penzionirani kanonik Ivan Majer. Redovnici, časne sestre i klerici

U Puli je 8 redovnika (svećenika i laika) Frančevaca mlađeće provincije Sv. Antuna i 5 frančevaca mlađeće provincije Sv. Franje. I jedn i drugi imaju sirištinu U Rovinju je 8 frančevaca i 6 seložanica. Časnih sestara je u Puli po bolnicama 69 u sirištini, u skloništu i u ženskom institutu 12, u sirištini 5, u Rovinju 11 za bolnicu i sirištinu i 22 njemačke koludnice za bečki pomorski sanatorij, u Vodnjaju 6 u sirištini i 3 u bolnici, konačno je 13 sestara u skloništu u Balama, Arslji i Višnjaju. Ukupno časnih sestara 183.

U crkvi ratne mornarice u Puli služe 3 vojnička svećenika.

Sneg v Podbrdu

Gorica, oktobra 1939. — Ko je ob koncu septembra nastopila nagla promjena vremena, je po gorah padal sneg. Iz Podbrda javljaju, da je snežna plast pokrila okolice in trg, v višjih legah in na obmejnih prehodih je bila plast debela 5 cm.

Pao s bicikla

Vodnjan — Ivo Sarič, 16-godišnj mladič iz Vodnjana, vozilo se je biciklom pred Balamu. Ususret mu je išao neki tretni automobil, kome se je on htio ugneti, pa je tom prigodom pao i dobio udarac u glavu. Prevezen je u puljsku bolnicu.

OTVORENA JE ŽIDOVSKA ŠKOLA NA RIJEČI

Rijeka. — U utork 3 o. m. otvorena je na Kozal u smislu zakonske odredbe o židovima, posebna židovska škola. Djeca židovske rase, koja su dosad pohađala druge škole imaju u budućnosti posjećivati samo tu školu.

DROBIŽ

— Gorica. — Zaradi pomanjkanja dokazav so bili pred sodištem oproščeni 51-letni Josip Vončina, 26-letni Rafael Vončina, 20-letni Crkvec Vončina in 19-letni Miroslav Vončina, vsi iz Lokavca. Osumili so jih, da so pokradli nekaj jesa Josipu Madonu.

— Gorica. — Rafael Kosmač iz Idrije je bil kaznovan na 7 mesecev zopora in 1000 lir den. kazni, ker je ogoljuf Ivanu Mrakovo in Emiliju Gulhovo za 100 lir. Rekel je, da ga je Ivan Jurajčić, mož Ivane, pooblastil naj prevzame denar od njegove žene, kar pa ni bilo res.

— Gorica. — V bolnišnico so pripeljali 36-letnega zidarja Alojza Šfiligoja, ki ga je zadela kap. Njegovo stanje je nevarno.

— Gorica. — 70-letni Alojz Orel iz Avberja pri Sežani je padel tako nesrečno z voza, da si je prebil čelo in zlomil nekaj reber. Njegovo stanje je zelo nevarno.

— Idrija. — Gozdarski miličniki so aretirali 25-letnega Antona Štucina iz Nikove, ker je v goru odvlekel goroco žveplenko na tla, so je prižgal cigareto, in je zaradi tega nastal požar, ki je poskodoval nekaj dreves.

— Opčine. — Uprava tramvajske proge Opčine—Trst bo odslej jemala kot priljugo tudi koleca. Tako se je izpolnila davna želja vsak kolecarjev, ki posebno v nedeljah radi obiskujejo brasko planoto.

— Solkan. — Ker jo najvilj stal, a ni volil trgovskih knjig, je bil kaznovan trgovec Marij Pregelj iz Renč na 6 mesecev zopora in plačilo sodnijskih stroškov ter odvzem koncesije za eno leto. Državni tužilec pa je predložil ustavitev tožbe, zaradi dobrega obtoženčevega vedenja.

— Staro Sedlo. — Karabinerji iščejo 18-letnega Josipa Di Lenarda iz Režlje, ki je skupaj z očtom Antonom Di Lenardom, starim 60 let, ukradel iz združne mlečarne 60 kg surevega masla.

— Sv. Križ pri Trstju. — Prod trž. sodiščem je bil obsojen Virgilij Košta na 1 mesec zopora in 350 lir den. kazni, ker je hotel odnesti iz ladječnice v Tržiču nekaj bakra.

— Trst. — Umrl so: Negode Milan 53 let, Rožman Ogrl 61, Božič por. Perič Ida 32, Sosič Anton 87, Sosič Vincenc 62, Matulič Marija 84, Colja Marij 12.

— Trst. — S travnja je padla 23-letna Danila Mikolova iz Herculj. Če ne bo komplikacij, bo ozdravela v 10 dneh.

— Trst - Uradni list fašistične stranke »Foglio d'Ordine« vzpodbuja kmetovalce, naj »celjo v večjem številu kune, ki izmedo dlako morajo sedaj vvažati iz imozestva za izdelovanje klobučevine.

— Trst. — Ker sta prodajala jestvine po višjih cenah, kakor je predpisano, so oblasti zaprle trgovini trgovca Matellu Francu in Ferlugu Rudolfu.

— Trst. — Uprava drž. železnice je uvedla za III. razred posebne spalne vagona. Za posteljo je treba doplačati 10 lir za progo do 500 km in 15 lir za preko 500 km.

IZ AMERIKE

— Buenos Aires. — Zrtev prometne nesreče je postal dne 1. avgusta naš rojak sofer Viktor Bordon, doma iz Marnezi.

— Buenos Aires. — Anton Benčina išče svojega vaščana Franca Trošta, doma iz Cola nad Vipavo. Prišla sta skupaj v Argentino leta 1923. Znajdič mu je pisal iz Alta Gracie v Cordobi leta 1928. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči na uradnišče Slovenskega lista. (Buenos Aires. Sarmiento 1320).

— Buenos Aires, Argentina. — V La Plati je 14. avgusta umrl po kratki bolezni Andrej Lipičar, v starosti 40 let. Doma je bil iz Kala pri Kanalu. Pokojnik je živel 15 let v Argentini in je bil zaposlen kot bolniški stražnik na polikliniki v La Plati. Zapuščata ženo, dva otroka, brata, sestro in več sorodnikov, v starem kraju pa očeta, dva brata in tri sestre.

— Cleveland. — Dne 22. junija je umrla Karolina Ušaj, stara 54 let in doma iz vasi Ravna pri Gorici. V Amerini, vse konzerve in 300 lir drobiža, dva sinova, v Jolietu eno sestro, v starem kraju pa brata in tri sestre.

— Cleveland. Po triletni bolezni je preminul junija naš rojak Josip Brožič, po domače Zemanec, v starosti 53 let. Doma je bil iz Ilirske Bistrice na Notranjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 36 leti.

MANJINSKI PROBLEMI

RIJEŠEN JE JEDAN TEŽAK MANJINSKI PROBLEM

Tiho i bez velike galame riješen je ovih dana jedan veliki manjinski problem, koji je kroz punih 20 godina tišilo veliku jednu danas nažalost bivšu slavensku državu. Riješen je problem ukrajinske manjine u Poljskoj. To je rješeno nažalost Poljska platila glavom. U slučaju, kad je izgledalo da će se ukrajinska manjina iz Poljske, koja broji oko 7 milijuna duša naša i velikoj Njemačkoj i tako umjesto oslobodjenja promijeniti samo gospodara, umiješala se u zadnji čas Sovjetska Rusija, koja je pokazala da se uza svu svoju internacionalnost i to kako zanima za sudbinu i budućnost ukrajinskog i bjeloruskog stanovništva. Moskovski »Pravda«, službena agencija »Tasse« i konačno ruski komesar za vanjske poslove Molotov izjavili su da Rusija svojih manjina u Poljskoj ne misli napustiti, pa je nakon toga uslijedila odmah i nizina vojnička intervencija, koja je završila tako, da su danas konačno svi Bjelorusi i svi Ukrajinci na okupu u jednoj državi, u Rusiji.

Neposredno pred samom interвенцијом Rusije moskovski su se listovi neobično žestinom obrinili na postupak poljskih vlasti s ukrajinskom i bjeloruskom narodnom manjinom. Vodeći moskovski organ »Pravda« glavne razloge poljske katastrofe vidi u njezinoj pogriješnoj manjinskoj politici, koja je izgrađena na uzajetanjanju i lišavanju prava manjina, a da se pri tom nije uzimalo u obzir činjenicu da preko 40 posto stanovništva u poljskoj Ukrajini nisu Poljaci. Sedam milijuna Ukrajinaca i tri milijuna Bjelorusa u Poljskoj, koji su se kroz posljednjih 20 godina udvostručili vrijednom istraživačkom bolju za svoja prava, očekivali su, kako krajnji nacionalisti, Sovjetsku Rusiju kao svoju osloboditeljicu. Pučanstvo u Lvovu pozdravilo je oduševljeno ruku vojsku. Jer na kakav bio režim u Rusiji, poljski su Ukrajinci znali da tamo iza poljske granice živi 32 milijuna njihove braće i oni su već po zovu krvi tešli za tim da budu s njima sudjelnici. Isti je slučaj i s Bjelorusima.

Od bjeloruskoj naroda je na poljskom teritoriju živjela grupa, koja je brojila dva do tri milijuna duša. Ostali Bjelorusi su nastanjeni u Sovjetskoj Saveznoj Bjeloruskoj Republici (glavni grad Minsk). Tamo ih je oko pet i po milijuna. Oni što su se tako posljednjih dva decenija čulo o bjeloruskom seljačkom stanovništvu, nastanjeno u sjeveroistočnom dijelu Poljske, predstavljalo je strasnu opasnost protiv Varšave. Udajen od sviju obavještajnih centrala svijeta i od njihovih izvjestitelja tamo je živio narod, koji se stalno borio protiv sveg uzajetanja i o kojem je u ostaloj Evropi predala vijest samo onda, kad su po zvučnu čuvane kranice ekspedicije Poljaka znale već broj ljudskih žrtava nezre običan stari dnevni rat.

Kao Ukrajinci tako su i Bjelorusi zahtijevali obrazovanje kulturne samouprave i uvajetanje bjeloruskog jezika, pr: službenim predmetima pred učenicima i sudovima, dalje menovanje bjeloruske poruke i ostala o-novna prava narodnih manjina.

Godine 1933 je bjeloruski poslanik

Taraškevićev zahtjevali u poljskom Sejmu da se preduzmu oficijelne mjere protiv poljske kolonizacije u Bjeloj Rusiji i protiv naseljavanja poljskih kolonara u bjeloruskim krajevima. Taraškević je dalje zahtjevali sprovođenje agrarne reforme u korist sičnih zemljoradnika.

Godine 1921 je bjelorusko stanovništvo imalo 14 osnovnih škola. Ali 1923 godine su postojale već samo tri osnovne škole za bjelorusku djecu. U Ukrajini i Bjeloj Rusiji u Poljskoj su na dnevnom redu bili požari naselja, koja su zapalili pobunjeni seljaci. Kad se našlo oko 20.000 naručenih Bjelorusa ponudilo protiv varšavske vlade, Varšava je uhapsila oko 80 bjeloruskih vođa iz političkih, privrednog i kulturnog života, većinom članove stranke Hromada. Poslije monstruoznog procesa u Vilnu radne stranke je zabranjena i pravni narodne grupe su od tog vremena trunuli u poljskim zatvorima.

Trnoviti put Ukrajinaca je bio sličan. Kao i kod bjeloruskoj naroda se poljska granica povlačila preko ukrajinskog teritorija. Od 45 milijuna Ukrajinaca žive oko 32 milijuna u SSSR. Oko 7 milijuna Ukrajinaca je pripalo Poljskoj kad je 1923 godine konferencija ambasadora iz krajeve dodjelila Poljskoj pod ustovom, da će ukrajinskim goštacima iz lavovske, tarнопольске i stanislavovske vojvodine, kao i Poljsi i Volinji obrazovati autonomnu državu. Ukrajinaci su se sve dosada uzalud za to borili.

Ključnu ukrajinskog narodnog elementa predstavljale su zadržane organizacije, koje su obuhvaćale oko 600.000 poduzete. I tu se poljski pritiskali ispoljavao kako na kulturnom tako i na privrednom polju. I tu je unutar državnog teritorija nikao front pasivne rezistencije, koji se oslanjao na ilegalne organizacije i s vremena na vrijeme su izbili planovi borbene aktivnosti. Sedam milijuna Ukrajinaca je mrzilo Poljake.

Tragedija Poljske je i opet jednom dokazala, da se problem narodnih manjina nikada ne može riješiti nasilnim mjerama. Prije ili kasnije svako se takvo nasilje ljuto osveti. To ne znači da je problem Ukrajinaca sada konačno riješen. Riješen je samo problem njihove manjine u Poljskoj, i danas su se našli svi Ukrajinci na okupu u jednoj državi. Oni se međutim smatraju posebnim narodom, ruskom narodu veoma bliskom, no ne istim. Ako oni u okviru današnje Rusije nadju zadovoljenje svojih kulturnih i nacionalnih stremjenja, oni će kao manjina prestati postojati. Ne nadju li toga činić će oni i u Rusiji jedan težak manjinski problem, koji će se kad tad morati početi riješavati.

Veliki jedan i teški manjinski problem — problem 7 milijuna Ukrajinaca i 3 i pol milijuna Bjelorusa u Poljskoj poljskom je tragedijom dakle riješen.

Tom tragedijom međutim iskrsnuo je drugi problem — problem poljske manjine u Njemačkoj odnosno u Rusiji, ali o tom ovdje za sada ne može biti riječi, dok ne vidimo konačno uređenje karte nove Evrope i poljske države u njoj.

HRVATSKE ŠKOLE U GRADIŠČU

»Hrvatske novine« glasilo gradišćanskih Hrvata, koje izlaze u Beču donosi članak »Pred početkom škole« iz kog razabiremo da su Hrvati u Osmarku u tom sričnom stališu, da imaju dovoljan broj hrvatskih učiteljev i učiteljica, s čim se ne može pohvaliti svaka narodna manjina...

»Hrvatske novine« pišu: »Naša najveća želja je da bi naše hrvatske škole i u buduću tako vjerno ispunjavale svoju zadaću, kako su to činile i u prošlosti. Da bi odgovale povjerenju im djecu u poslušnosti prema domovini i ljubavi prema svom narodu.

No da bi naše škole mogle zaista savršeno ispuniti svoju odgojnu i naučnu dužnost, potrebno je da se s druge strane čuva ona tradicija u poučavanju.

koj se u tokom zadnjih desetljeća pokazala tako uspješnom, naime da se u hrvatskim selima poučava u hrvatskom materinjem jeziku. Mi smo ovo naše prirodno stanovište toliko puta opravdali i raznim dokazima podupirli, da nam se čini suvišnim i danas još o tome raspravljati.

Činjenica je, — a to mi priznanjem i zahvalnošću bilježimo — da nam je školska oblast Velike

Njemačke ostavila hrvatski nastavni jezik nepromijenjen.

A kad ga ona priznaje i poštuje nitko osim nje i roditelja nema pravo da ga promijeni. Najmanje pak nastavni jezik jedini učitelj da mijenja nastavni jezik svoje škole. Ovo podvlačimo sada na početku škole godine s osobitim naglaskom — pišu »Hrvatske novine«.

Naravno je opet — u našim školama nastavni jezik hrvatski, da spadaju tamo i hrvatski učitelji. To možemo tim lakše

reći, jer smo mi Hrvati u Osmarku u tom sretinom položaju, da imamo dovoljan broj hrvatskih učitelja i učiteljica, čime se ne može pohvaliti svaka narodna manjina.

Članak završava ovim riječima: »Sve u svemu: mi se nadamo, da će i u buduću biti našim manjinskim školama priznata i zajamčena sva ona prava, koja su prema pedagoškim principima, našim kulturnim interesima i stopostotnom uspjehu naših škola potrebna. A naš učitelj neka i opet uzmu na svoja leđa breme teške dužnosti s namjerom da učine sve što od njih traže domovina i narod.

Kako vidimo školske su prilike u Gradišću (Burgenlandu) povoljne. Tamošnja hrvatska manjina ima i svoje škole i svoje učitelje, a izuzev pojedinice, prema pisanju »Hrvatskih novina«, izgleda da im njemačke vlasti ne prave nikakvih neprilika. Razlog je u tome, što Gradišćanski Hrvati ne leže uz granicu, nego su tek mali otocić usred njemačkog mora, koji nije njemačkoj ekspanziji nimalo opasan.

BLAZJI REŽIM U BESARABIJI

Romunska vlada je te dni izdala dekret, s katerim je bil ukrajinski jezik zopet deino uveden u Jidske škole u Besarabiji. U svih školah so s 1. oktobrom uvedli 2 uri ukrajinsčine i 2 uri verovanja u ukrajinskom jeziku na teden. Vlada se je morala odločiti na to v vsej naglici zaradi pritiska zunanjih dogovorkov. Romunija je vseh 20 let odkar ima Besarabiju, vzdrževala v njej režim, ki ni bil najmanj spoštovatelj narodnostnega načela. V omunskih političnih krogih so šele sedaj prišli do spoznanja, da to ni bilo mogoče in so pričeli naglo popuščati.

VODJA HRVATSKIH NIJEMACA

»Deutsche Nachrichten«, glasilo Nijemaca u dravskoj banovini, koji izlazi u Zagrebu, javlja, da je Branimir Altgayer, župni vođa u Osičku, imenovan od novog pročelnika »Kulturbanda« vodim Nijemaca u Hrvatskoj. Prema tom saopćenju ima Altgayer zastupati interese »Kulturbanda« prema vlastima u Banovini Hrvatskoj, kao i druge interese Nijemstva, koje živi na tom području. Te novine upozoravaju sve Nijemce, da se u svim važnim pitanjima, koja se odnose na narodnosnu skupinu u Banovini Hrvatskoj obrate na Altgayera. Branimir Altgayer posjetio je tajnika Hrvatske seljačke stranke ing. Košutića te mu je iznio pojedina pitanja, koja zanimaju i tangiraju Hrvatske Nijemce, da bi u lojalnoj i pozitivnoj suradnji pripomogli gospodarskom i kulturnom napretku Hrvatske.

NJEMAČKI UČITELJI U JUGOSLAVIJI PRIJE I SADA

U glavnom organu njemačkog Kulturbanda »Deutsches Volksblatt« piše jedan učitelj članak o orijentaciji njemačkih učitelja u Jugoslaviji. U njemu iznaša razliku nacionalne svijesti njemačkih učitelja pod prijašnjom mađarskom i sadašnjom jugoslavskom upravom. Piše veći doslovno:

»Kad je naša narodna grupa poslije svjetskog rata pripojena našoj sadašnjoj domovini Jugoslaviji, bili su njeni ondašnji učitelji — sa rijetkim izuzecima — sve drugo nego nacionalni, t. j. njemački orijentirani. Ma da su bili njemačke krvi, orijentirani su mađarski. O njemačkom narodnosnom mišljenju nije bilo ni traga. Baš učitelji sačinjavali su, kao što je poznato, proslavljenu četu Janičara koja se bezuslovno stavila u službu mađarizacije i koja je na tom području postigla značajne uspjehe na štetu naše narodne grupe.

Pisac zatim konstatira kako su 1934 g. prvi njemački djaci svršili njemačku učiteljsku školu u Novom Vrbanu i kako su oni postali »narodnosno njemački učitelji« ne samo po imenu, kvit, i diplomu već i po mišljenju. Izlaganje »Deutsches Volksblatt« sadrži posredno priznanje da su tek stvaranjem Jugoslavije ovašnji Nijemci postigli u kulturnom pogledu veliki napredak.

SPORAZUM S NJEMAČKOM MANJINOM U RUMUNJSKOJ

Između rumunjske vlade i njemačke manjine u Rumunjskoj došlo je do potpunog sporazuma, što se svakako ima pripisati sadanjem položaju, barem što se tiče brzine sporazuma i zadovoljenja zahtjeva njemačkih manjina.

KAKO JE POLJSKA PODIJELJENA

Poslije podjele Poljske listovi konstatiraju, da njemački dio obuhvaća 185.000 kv. km, a ruski 204.000 kv. km. U njemačkom dijelu ima 19—20 milijuna stanovnika, a na ruskom 15—16 milijuna. Do sada je Reich imao 11 milijuna slavenskih manjina, a sada do blva 18 milijuna Poljaka, tako da cijela slavenska manjina iznosi 29 milijuna odnosno 28,6 posto

Postupak sa strancima pozvanim pod oružje

Trst. — Ministarstvo korporacija da je razlaženje da strani državljani, koji su radi sadašnjeg ratnog stanja pozvani pod oružje u svoju državu, a uposleni u bilo kakvom poduzeću u Italiji imaju se smatrati kao otpušteni iz posla na im poslodavac imadu isplatiti sve što je zakonom predviđeno otpuštenim namještenicima.

ZADNJI SEZNAM PADLIH U ŠPANJU

Italjanski listi so te dni prineli zadnji seznam padlih italijanskih vojaka u španski državljanski vojni, ki je končala že ob začetku tega leta. Seznam obsega 53 imena.

BOLGARSKA ŠTEVILKA

»MISLI IN DELA«

Izšla je dvojna številka znane ljubljanske revije »Misli in dela« za avgust in september. V glavnem je posvečena Bolgariji. Uvodno besedo »Realna slovanska politika« je napisal dr. Braniko Vrčon, ki je prevzel uredništvo tega zvezka. Asistent geografskega instituta ljubljanske univerze dr. Svetozar Ilesić je v razpravi »Iz današnjih Dobruže« orisal značaj in prebivalstvo ozemlja, kateremu je sedaj usmerjena glavna zunanje — politična aspiracija Bolgarske, podpredsednik Slavjanskega društva v Sofiji profesor Nikolaj Stanev pa je podal jasen zgodovinski pregled o problemu »Bolgarija in Dobruža«. Kulturni urednik ljubljanskega »Jutra« je pod naslovom »Bolgarski kulturni stike na kratko orisal vpliv tujih kultur na bolgarsko. G. Branimir Eberle iz Zagreba je prispeval obširno razpravo »Današnja socialna zakonodavstva v Bugarskoj«. V »Obzorniku« sta med drugim gradivom še poročilo o Slavjanskem društvu v Sofiji in Bučarjev pregled »Cititaičah in ljudski prosveti v Bolgariji«. Celotna številka je znaten doprinos k medsebojnemu spoznavanju in k poglavitni prijateljstvu med nami in Bolgari.

VALJSKO POLITIČNO PREGLED

LLOYD GEORGE KRITIZIRA VLADU RADI NAPUŠTANJA POLJSKE

Povodom sloma Poljske bivši engleski pretsednik vlade za vrijeme svjetske rata Lloyd George napisao je članak u kojem oštro kritizira englesku vladu radi napuštanja Poljske u njezinoj borbi s daleknačnijim neprijateljem. Lloyd George kaže, da se ne može razumjeti, zašto Engleska i Francuska nisu poslale Poljskoj veći broj aviona, koje je ona očekivala da izgleda da je to učinjeno najviše zbog nepoznavanja prilika u samoj Poljskoj. Osim toga Lloyd George kaže, da je engleska i francuska avijacija mogla Poljskoj pružiti indirektnu pomoć na taj način, što su engleski i francuski avioni mogli već u prvi čas snažno bombardirati velike industrijske centre Nijemaca i kojima su izradili ratni materijal. To bi bilo prisilo u njemačko komandu da odvoji znatne snage svoje avijacije s istočnog fronta na zapad, a poznato je, da je upravo njemačka avijacija imala presudnu ulogu u slomu poljske vojske, koja bi se bila uspiješnije branila i uspješnije upotrebila svoju avijaciju da su joj Engleska i Francuska priskočile u pomoć bar na ovaj način.

SPORAZUM O DRŽAVLJANSTVU U MEMELU

Između Njemačke i Litve postignut je sporazum o državljanstvu stanovnika, koji se nalaze na području Memela nedavno pripojenog opet Njemačkoj. Stanovnici, koji su se tu nalazili prije 1923 godine kada je memelsko područje pripalo Litvi, smatraju se kao njemački državljani, dok se kasniji došli smatraju litvanski državljani. U specijalnim slučajevima predviđaju pravo da pojedinci optiraju za Njemačku ili Litvu.

Odnosaši izmedju Grčke i Italije

Na početku evropskog komešanja pogotovo nakon ulaska talijanske vojske u Albaniju izgledalo je da u odnosu između Grčke i Italije veoma napeti. Grčka se je bila porušila da si osigura englesku pomoć pa joj je ova i zagarantrala granice. U skladu je vrijeme ta napetost postojala, pa u talijanska i grčka vlada izdale zajedničko saopćenje, u kom konstatiraju, da se odnosi između njima razvija u duhu iskrenog prijateljstva i potpunog međunarodnog povjerenja. Da nema prems Grčkoj nikakvih agresivnih namjera dokazuje Italija time što povlači čete s grčko-albanske granice iste mjere podržava i grčka vlada.

ITALIJA JE PROIZVELA 9 MILIJUNA KVINTALA RIZE

Rim. — Kako javlja »Giornale di agricoltura« proizvedeno je ove godine u Italiji 9 milijuna kvintala rize.

BENZINSKI BONOVU U ITALIJI

Počevši od 1 listopada uvedeni su u Italiji novi bonovi za kupovanje benzina. Bonovi su crvene i zelene boje. Starši bonovi, na temelju kojih se do sada dobivala rizin izgubili su svoju vrijednost.

Italija povlači svoje čete iz Dodekaneza

Kad je nastupio zaostreće odnosa među evropskim državama, a Turska je sklopila savez s Engleskom, poslala je Italija svoje čete na Dodekanez, koji čeli nasuprot turske obale. Kako su se međutim međunaodnosne prilike »menjavale« mijenjale pozotovo na ruske čete umaršale u Poljsku revidirala je Turska svoje stanovište prema Dodekanezu osim Rima — Berlin. Zato je sada Italija počela povlačiti svoje čete sa dodekaneškog otočja. Hitljivi timi dokazati, kako joj sa strane Turske ne prijeti nikakva opasnost.

LITERATURA O REKI

Trojna številka tržaške revije »La Porta Orientale« za julij-avgust-september 1939 je objavila dokaj obsežni pregled knjig in člankov, ki razpravljajo o D'Annunzijevem pohodu na Reke. Pregled, ki ga je sestavili nekli Garibaldi, upošteva tudi nekatere svoje našem jeziku.

Kot poseben ponatis iz »Revue« s »Universite de Bruxelles« je pred kratkim izšla knjižica »Flume et Adriatique« izpod peresa Leona Moulina. »Bibliographie balkanique 1938«, je te dni izšla v Parizu na prihranaka drugim pregled raznih spisov, ki so izšli leta 1938 in se nanašajo na Jugoslavije. Seznam navaja tudi Čermeljevo knjižico »La minorite slave en Italie«.

ZASULO GA JE

Trst, oktobra 1939. — Pri delu u ovo stavbo v skoroti sta bila zaposlena: pri kopanju temeljev delavca 28 letni Andrej Furlan iz Škofelj v 32 letni Ludvik Kalec iz Trebit, ko se 1-nemadoma vsul plaz zemlje in ju pokopal. Furlana so še lahko rešili, ker je bil zasut do vratu in je imel glavo prost, Kaleca pa je popolnoma okopalo ker je bil tisti trenutak nagljen in se je zaradi pomanjkanja zraka zadušil.

PATRIJARHA GAVRILO NA RIJECI

Rijeka. — U nedjelju 1 o. m. došao je u Sušak poglavar apsko-pravoslavne crkve patrijarha Gavriilo, gdje je osvetio novi pravoslavni hram sv. Djordja. Istog dana poslije podne u pratnji više pravoslavnih biskupa došao je na Rijeku. No mostu su ga dočekali predstavnici talijanskih vlasti, jugoslavenski konzul g. Koljić, talijanska vojska, milicija i ballie. Pozdravio ga je općinski načelnik. Voljnička glazba svirala je na riječnoj jugoslavensku pa talijansku himnu. Sa mosta se je patrijarha uputio u pravoslavnu crkvu na Rijeci, gdje je održao molitvu za jugoslavenskog Kralja i za talijanskog Kralja i Cara. Iza molitve održao je govor, u kojem je preporučio vjernicima da očuvaju svetosavske tradicije, savjetovao im da budu lojalni svojoj novoj domovini Italiji, te zahvalio talijanskim vlastima da pravilno i kršćanski postupaju sa pravoslavnim građanima.

Iz crkve otišao je patrijarha u jugoslavenski konzulat, gdje mu je priredjen svečan doček. Tu ga je pozdravio konzul g. Koljić, riječki biskup Camora, prefekt Testo, general Fiumi i drugi dostojanstvenici. Iz konzulata odvezao se je na trag preko mosta u Sušak. Kod odlaska na mostu mu je počasna četa talijanske vojske odala počast, a voljnička glazba svirala je obe himne. Kad je patrijarha prolazio po Rijeci živo su ga pozdravili riječki građani.

Turističko-domaćinska škola u Vignju

Sunčani Viganj u Korčulanskom Kanalu daje vjenu, koji neće i na moru živiti u gradu, mogućnost mirnoga, nadavno lijepoga i jeftinijega života. U prekrasnoj i od ostrih vjetrova zaštićenoj morskoj prirodi te usrijed bujne flore južnih voćaka i cvijeća, daleko od svake buke i uzrujanja, Viganj je izvanredno ugodan u jeseni i zimi.

Turističko-domaćinska škola brine se za potpunu i prvoklasnu opskrbu uz veoma umjerene cijene, pa tkogod želi otići iz grada u mjesto sigurnoga mira, bit će nedvojbeno zadovoljan, ako se obrati na: Ravnateljstvo T. D. škole, Viganj, z. p. Kulešće, via Korčula, Dalmacija. Brojovi: Domaćinska škola Kulešće.

PREJELI SMIO:

Misel in delo, kulturna in socialna revija št. 8-9. Vsebinna: Dr. B. Vrečan: Realna slovenska politika; dr. S. Stešič: I danušen; Dobruže; prof. Stančič: Bolgarija in Dobruže; B. Borko: Bolgarski kulturni stil; B. Haberle: Današnje socialno zakonodavstvo u Bugarskoj - Obzornik - Poročila - Dokumenti

VIJESTI IZ DOMOVINE

TALIJANSKI SPORTASI U ZAGREBU

Zagreb — U nedjelju 1. listopada gostovala je u Zagrebu na poziv ovdješnjeg kluba »Marathon«, talijanska hockejaška momčad »Dopolavoro Ministeri Pubblici« iz Rima. Utakmica završila je sa 3 : 1 u korist Talijana. Prisustvovalo je u svemu oko 400 gledalaca, što je za Zagreb smiješno nialen broj.

OSNOVANO JE POMORSKO POTPORNO DRUŠTVO

Zagreb — U nedjelju 1 listopada osnovano je u Zagrebu Hrvatsko potporno pomorsko društvo »Janko Vuković-Podkapelski«. Janko Vuković-Podkapelski čijim je imenom prozvano ovo prvo pomorsko društvo u Zagrebu, bio je kako je poznato, prvi zapovjednik mornarice u Pull, kad je bliva austrijska mornarica prešla u ruke hrvatskih mornara i Narodnog Vijeća. Poginuo je 24 sata nakon svog imenovanja admiralom, prigodom torpediranja admiralskog broda »Viribus Unikt«. U društvu će moći biti učlanjeni svi mornari koji su služili u ratnoj mornarici. Društvo čuva i prvu hrvatsku zastavu, koja je 1918 zalepršana u Pull na Kasarni mornarice. Predsjednik društva je bivši kapetan ratne mornarice g. Ante Matasić.

TVORNICI VAGONA U BRODU RADI PUNOM PAROM

Brod na Savi. — Tvornica vagona u Brodu na Savi dobila je opet jedan ovelič posao, pa će 800 radnika, koji su bili u otkazu ostati i nadalje zaposleni. Time će mnogoj obitelji naših Istrana, koji su zaposleni u tvornici biti preko zime osiguran komad kruha.

JAHTA »BELI ORAO« DO LAZI U ŠIBENIK

Šibenik. — Parobrodom »Mjete« otputovali su u Trst i oficir, 6 podoficira i 12 mornara, koji će tamo preuzeti kraljevsku jahtu »Beli orao«, koja je nedavno u Tršćanskom brodogradilištu porinuta u more. Jahta će slušiti Nj. Vel. Kralju za prigodna putovanja, a inače će biti pomoćni brod kr. mornarice.

TALIJANSKI GLAZBENIK ANGAŽIRAN U BEOGRADU

Beograd. — Tršćanski glazbenik prof. Marcel Vlezetić, umjetnik na violončelu angažiran je u Beogradu na tamonoj operi. U posljednje vrijeme nastupa često i na beogradskoj radio-stanici.

PAZINSKI DJAK DR. VLADIMIR FRANOVIĆ, ODJELNI PREDSTOJNIK ZA FINANCIJALNE POSLOVE BANOVINE HRVATSKE

Dr. Vladimir Franović, poznati financijski stručnjak imenovan je odjelnim predstojnikom za financijske poslove Banovine Hrvatske o čemu smo već u jednom od prošlih brojeva izvijestili. Dr. Vladimir Franović rodom je iz Aleksandrova (Puntari) na otoku Krku, a gimnazijalno je svršio u Pazinu.

Na priznanju koje je time našem nekadašnjem konskularu iskazano, najsrdačnije čestitamo!

PONOVI SASTANAK JUGOSLAVENSKO - TALIJANSKOG PRIVREDNOG ODBORA

Zagreb. — Koncem ovog mjeseca sastat će se ponovno jugoslavensko-talijanski stalni privredni odbor, da pretrese sva aktualna pitanja u međusobnim trgovinskim odnosima, koja su došla kao posljedica današnje međunarodne situacije. Izgleda da će se taj odbor u budućnosti sastajati stalno svaki mjesec jednput. To sastajanje ima svrhu da se što brže uklone sve eventualne zapreke u međusobnom trgovinskom prometu.

NOVIM PREDSTOJNIKOM POSTE ZAGREB IH IMENOVAN JE ISTRANIN JURE SERGOVIĆ

Ovih dana imenovan je predstojnikom najvećeg i najprometnijeg poštanskog ureda u Jugoslaviji, pošte Zagreb 2, naš zemljak Jure Sergović.

Jure Sergović rođen je u Poreču 1887. — pučku školu polazio je u Gračacu, a gimnaziju u Pazinu, te je bio jedan od prvih maturanata naše hrvatske pazinske gimnazije.

Čestit Hrvat i iskren rodoljub g. Sergović je među namještenštvom veoma omiljeno, pa je njegovo imenovanje u krugovima poštara izazvalo neprikriveno zadovoljstvo.

Našem prijatelju i zemljaku od srca čestitamo na priznanju koje mu je tim odlikovanjem iskazano!

NABOJ EKSPLODIRAL U ROKI

Trst, oktobra 1939. — V kolnoin so pripoljalo 6-letnega Karla Gregoriča iz Bazovice z ranjeno roko. Pred hišo je našel patrono, ki mu je eksplodirala v rokah.

TRAGICNA SMRT ING. MIROSLAVA PLOHA

Zagreb, oktobra 1939. — Dne 30 septembra je na česti Sušak-Karlovaec prislo do teške prometne nesreće, pri kateri je zgrbil življenje naš rojak vseučilišni profesor in večletni dekan ter sedamdanji prodekan tehnične fakultete ing. Miroslav Plohi.

Pokojni se je rodil 1881 v Gorici, kjer je dovršil pet razredov gimnazije, nakar so ga stari postali v pomorsko vojno akademijo na Reki. Leta 1902 je naredil izpit za mornariškega častnika. Da bi si izprosil svoje znanje, je dve leti študiral v najvišjem torpednem in elektrotehničnem tečaju u Pulju, ki ga je dovršil z odliko. Do prevrata je služboval v vojni mornarici, nato pa je postal tehnični ravnatelj radijske družbe na Dunaju. Kot izbornega tehničnega strokovnjaka so ga leta 1925 poklicali na tehnično fakulteto zagrebske univerze kjer je leta 1930 postal redni vseučiliški profesor in predstojnik zavoda za elektrotehniko. Velike zasluge si je pokojni inž. Plohi pridobil za elektrifikacijo Hrvatske banovine. Bil je predsednik banovinskega elektrifikacijskega odbora in predsednik odbora za elektrifikacijo pri Gospodarski slogi Izš. Plohi je bil šibek zdravja, vendar pa je bil izredno delavosti in njegovo življenje je bilo posvečeno napredku ljudstva. Za svoje geslo si je postavil: »Tehnika mora služiti vsemu ljudstvu, ne samo nekaterim bogatim izbrancem.«

Bil je človek neprestanega dela, ki ga je vršil vedno z velikim navdušenjem za narod in za bližnjega. Njegova smrt pomeni veliko izgubo, izgubo odličnega strokovnjaka in človeka, ki ga bo težko nadomestiti. Sožaljce!

PROF. ADOLF LAPAJNE

V Zagrebu je umrl dne 15. sept. profesor risanja na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani naš rojak Adolf Lapajne, star komaj 60 let. Bolhal je že pred leto dni. Rajni je bil izučben član iz »Mnogo Lapašnjete družine. Realko je dovršil v Idriji, nato pa je absolutiral umetniško akademijo v Pragi. Po učeval je risanje na raznih srednjih šolah in je bil pri svojih učencih zelo priljubljen. Rajni je bil izredno veselo narava, dober družabnik; poznala ga je skoro vsa Ljubljana. Posvetil se je profesorskemu poklicu in je poudelval na raznih srednjoškolskih zavodih v Ljubljani ter nekaj časa tudi v Ohridu. Njegova umetniška dela nam vsemomer ljuprejšo je lep talent. Bil je šele na pragu pedesetletnice, zato prav vsi občalujemo prerano izgubo tega priklupnega slovenskega umetnika. Pokopani so ga na zagrebškem pokopališču Mirogoju. Sožaljce!

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO

VODICE U ČIČARIJI

Vodice leže usred Čičarije. Veliko su selo, koje ima stotinu kuća, a razdijeljeno je na više dijelova. Sjevero-istočni dio zove se Pulani, sjeverni dio Bržunici, sjeverozapadni Porapaci i Čičari, srednji dio Kosići, jugozapadni Dolinčari, a južno-istočni dio »Na Kamenici«. Selo leži svašim na brjegu tako da nema u njemu nijedne ravine, osim što na sjevernom dijelu selo zove imo jedno mjesto »Na ravnici«, gdje je posadjeno nekoliko velikih oraha i lipa, ali ni to mjesto nije ravno već je strmo. Okolica sela, kao i dijelovi naših posjeda nose »svim hrvatska imena, kao n. pr. Podsolje, Zaplate, Stazine, Vrli, Doline, Soline, Za glavicu, Za Mišićin-breg, Zajetin breg, Ko nepjar, Zhibine, Podsielavice, Podbrst, Za tekvino, Soje, Dolac, Veliki Vrh, Kod sv. Križa, Jalošića, Kraj polja, Vrtičina, Pod Kapljah, Klenova staja, Grzanova staja, Utrnjič, Pirova staja, U kući, Pod kruzg, Podkijancić, Na stancu, Na mlakah, Kod križa, Rupenska dolina, U Rasah, Stjenjski vrli, Skripina, Dugače, Grubčina, Za Ozardu, Na Pću, Pod-kotlić, Kod sv. Martina, Zaklanac, Valica, Bižičin žlib, Gušće, Kamena glavica, Gola glavica, Medglavice, Gozdić, Zaklanac, Kopanjić, Ivkina glavica, Matina glavica, Pod-čieniu, Pared, Rebar, Jazbine, Stične, Klinovica, Kod Pećine, Jasanova glavica, Grabrova glavica, Ošljak, Veliki žlib, Stragarija, Strašna glavica, Lavnik, Plase, Na nivičah, Pod niviče Ivanove, Presidišća, Dvorine, Brzičine, Kod Pija, Pod suru kamenje, Lovčić, Nad ostle, Vincerija, Biljuzlika, Pred gozd, Lipica, Mrtve doline, Rupenska staja, Dubanj, Stranovica, Pod crkivu, Na brdu, Ovarska palca, Sindia, Krkvičina, Pod kasarnu, Pred gozdić, Golubinka, U grabri, Duboka dolina, Obranova dolina, Pirkova dolina, Ritičina jama, Podlipnik, Na vruciku, Kod vrulje, Studenića.

Kako se vidi svaki dio našeg polja i sume ima svoje ime kao što i svaki običaj u selu ima svoj nazivak, novih imena i prezimena nar. Tončin, Golubov, Janezov, Bucevol, Barun, Kralji, Kijar, Jurešina, Grzan, Pilić, Bliznjak, Marko, Kapurac, Janko, Paljko, i t. d.

koj gradnju kuće, nego se je tako radilo i u drugim šibajevima. Kad bi kome dovezli gradju oni bi se i drugog dana opet skupili pa bi sa svim taj ličos otvarali i potajomski pripunili na upraboru te ga zajednički postavili na krov. Ako se je slučajno dogodilo da nije bilo dosta ljudi kod posla onda je gradja kuće javio starješini sela (županu) koji je odmah pozvao »vrdjanjane« (seoskog čuvara) da pozove ljude iz cijelog sela na okup a »vrdjanjane« bi to obavio na taj način da bi počeo zvoniti jednim zvonom nekoliko minuta. Tu vrst zvonjave naš narod zove »klencenje«. Ovo bi čuvar ponovio po tri puta ako se narod ne bi u dovoljnom broju odzvao. Kada je bilo sve već na okupu, čuvar bi ljude prebrojio i vidio koji se je u koji se mjesto odzvao. Ovakvo skupljanje naroda zvalo se je kod naših starijih ljudi »Rabotac«, i onom koji se nije odzvao zarezao bi vrdjanjani broj njegove kuće na ravnš. Ravnš je bio naradni štap na kojem se je bilježilo prestupke, tako da je na ovom štapu za svaki prestupak zarezao po jedan križ. Te bi ga nakon toga pozvao župan i odredio bi mu globu. Ta se je globa sastojala u tome, što je dotični morao na drugoj raboti dati dvostruku radnu snagu, a ako se nije ni drugi put odzvao, onda bi župan poslao vrdjanjane u kuću dotičnog mu kolme »konej« (zalog), a taj penj je bio ili kolme u kojem se je siriilo sir, ili pak čak željezni kolao za kuhanje, kojeg je imala svaka kuća. Taj penj bi stajao kod župana tako dugo dok ga ne bi dotični radlom odkupio, ali to se je vrlo rijetko dešavalo, jer je svaki održao riječ. Ne samo da se je ovako zajednički radilo kod dovoza lijesa, kamena i pijeska, nego i kod dovoza kupa (žlebova) za pokriti krov. Tu su išli opet svi oni koji su imali zaprežnu mašinu često puta i dosta daleko da se je utrošilo po par dana, ali narod nije žalio truda ni muke da pomogne svome susjedu. Moram reći, da ona lijepa vremena sloge i ljubavi našeg naroda jedva da se još spominju. Za moza djelinstva toga je još bilo.

U prijašnja vremena vladala je među našim narodom sloge i bratstvo, ali danas su prilike zatrovane, usvih opće ratne i poratne dekadence uslih plemenitih vrijednota.

Jedan narodni običaj na Viliju Sv. Ivana

U našem selu na taj dan pošalje se dije raznovrznog cvijeća, kojim se čim više uklopim se ne vraćaju.